

Avrupa'da Veteriner Hekimlik

Dr.Mustafa Altuntaş

Avrupa Birliği sürecinde müzakerelerin başladığı bu dönemde zaman zaman konuyla ilgili tartışmalarda farklı yorum ve değerlendirmeler olmakta, bazen AB ülkelerindeki sistemin tek düze olduğu ve benzerliği öne çıkmaktadır. Ancak AB müktesebatının ortaya koyduğu sistem ve değerler ile AB üyesi ülkelerin halihazır uygulamaları arasında çok önemli farklılıkları olduğu bilinmektedir. Ülkelerin arasında çok ciddi ayrılıkları hatta ülkeler arasında tezat uygulamaları sürdürüle gelmektedir. AB organları da bu farklılıkları gidermek için yeni çerçeveler ortaya koymakta hatta ortaya koyduğu bir çerçeveye ülkelerin uyumunu sağlayamadan müktesebatta çok daha farklı yapılanmalar oluşturulmaktadır. 2006 yılında uygulanmaya konulması gereken yeni hijyen paketi de bu konumda önemli gelişmelerden birisidir. Yılın yarısı geçmiş olmasına rağmen yeni hijyen paketinin uygulamaya konulduğu ülkenin varlığı henüz bilinmemektedir.

Bu nedenle AB ile ilgili kavram ve sistemleri değerlendirirken AB müktesebatının ortaya koyduğu ilke ve sistemlerle AB üyesi ülkelerin uygulamalarının farklı olabildiğini bilmek zorundayız. Aksi halde yanlış değerlendirme ve yönelimlere neden olunması söz konusu olacaktır.

Bu çerçevede AB ülkelerinde veteriner hekimliğin durumu ile ilgili verileri ortaya koymak bu değerlendirmeler için faydalı olacaktır.

AB müktesebatı çerçevesinde ve Avrupa Veteriner Hekimleri Federasyonun tarafından ortaya konulan belgelerde veteriner hekimler hayvan sağlığı, hayvan refahı, veteriner halk sağlığı ve gıda güvenliği konularında sorumluluğu olan meslek mensupları olarak tanımlanmaktadır.

Veteriner hekimler, sorumluluklarını yerine getirirken çeşitli konumlarda mesleklerini icra etmektedirler. Bu konumların başında mesleki sorumluluk alanlarında hayvan ve gıdaların tüketime sunulabilmesi ve ticarete konu olabilmesi için şart olan resmi denetimlerde görev alan resmi veteriner hekimlerdir. Resmi veteriner hekimler merkezi veteriner ve gıda otoritesi adına denetim ve sertifikasyon işlemlerini yapan veteriner hekimlerdir. Resmi veteriner hekim formasyonu dışında kamuda çalışan veteriner

hekimler de söz konusudur. Diğer bir ifade ile kamuda çalışan her veteriner hekim (veterinary officer), resmi veteriner hekim (official veterinarian) değildir.

Diğer çalışma alanı ise serbest veteriner hekimlerdir. Serbest veteriner hekimler serbest çalışmalarını yanında kamudan bazı sorumluluk ve yetkileri de almak suretiyle görevlerini sürdürürler. Bu kapsamda resmi veteriner hekimin yaptığı bazı görev ve sorumlulukları almak suretiyle bu işlemler için yetkilendirilen "yetkilendirilmiş veteriner hekimler"dir. Bunun yanında işletmelerin sağlık hizmetlerinden sorumlu olan ve işletme ile anlaşmalı ve kamu karşısında sorumlu olan sorumlu veteriner hekimlerdir ki işletmelerdeki hayvan sağlığı ve hayvan refahına ilişkin tedbirlerin alınması, koruyucu hekimlik hizmetleri ve ilaç kullanımı ve kalıntılar karşısında sorumluluk üstlenmektedirler.

Araştırma hizmetleri, yem ve gıda sanayi sektörlerinde çalışan veteriner hekimlerin çalışma konuları ise sektörün özelliğine göre değişmektedir.

Ülkelere göre veteriner hizmetlerinin denetim ve ruhsatlandırılmaları da farklılıklar göstermektedir. Ülkelere göre veteriner hizmetlerinin ruhsatlandırılması ve denetimlerini yapan kuruluşlara ait bilgiler tabloda(1) sunulmuştur.

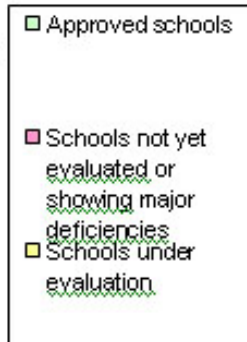
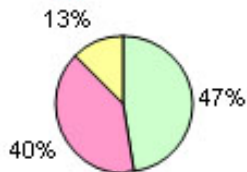
Tablo-1 :Avrupa Ülkelerinde Diploma Tescil ve Serbest Çalışanları Ruhsatlandırma Kuruluşları

Ülke	Diploma Tescil Otoritesi	Çalışma Ruhsatlandırma Otoritesi
Arnavutluk	Faculty of Veterinary Medicine ,Agriculture University,	Ministry of Agriculture and Food,
Avusturya	Österreichische Tierärztekammer,	Österreichische Tierärztekammer
Belçika	Eyaletler	Pour la région francophone du Pays : Conseil régional d'expression française de l'OMV
B. Hersek		Veterinary Chamber of Republika Srpska
Çek Cumh.		Chamber of Veterinary Surgeons of Czech Republic,
Hrvatistan	Hrvatska Veterinarska	Hrvatska Veterinarska
G.Kıbrıs	Veterinary Council	Veterinary Council
Danimarka	Fødevaredirektoratet,	Fødevaredirektoratet,
Estonya	Veterinary and Food Board,	Veterinary and Food Board
Fransa	Ordre national des vétérinairesE	Ordre national des vétérinaires,
Finlandiya	The Ministry of Agriculture,	The Ministry of Agriculture,
Makedonya		
Almanya	17 chambers	17 Eyalet
Yunanistan	Geotechnical Chamber Of Greece	Geotechnical Chamber Of Greece
Macaristan	Hungarian Veterinary Chamber Hungary	Hungarian Veterinary Chamber
İrlanda	Faculty of Veterinary Medicine, Federazione Nazionale degli Ordini dei Veterinari Italiani	Veterinary Council of Ireland Federazione Nazionale degli Ordini dei Veterinari Italiani
İtalya		
Latvia		Latvian Veterinarian Association
Litvanya	Tilžės	Tilžės
Luxemburg	Ministère de la Santé L-2935 Luxembourg	Ministère de la Santé L-2935 Luxembourg
Hollanda	Food and Consumers Product Safety	Food and Consumers Product Safety Authority
Norveç	Norwegian School of Veterinary Science,	Norwegian Food Safety Authority Krajowa Izba Lekarsko-Weterynaryjna (Polish National Veterinary Chamber)
Polonya	4 schools Ordem dos Medicos Veterinarios Ed. da Escola Superior de Medicina Veterinária,	Ordem Dos Médicos Veterinários (Omv) Ed. Da Escola Superior De Medicina Veterinária,
Portekiz		
Romanya	Veterinarians' College of Romania	Veterinarians' College of Romania
Slovak Cum.	Veterinarians' College of Romania	Veterinarians' College of Romania Splaiul
Slovenya	University of Ljubljana, Veterinary Faculty, Subdireccion General de Titulos, Convalidaciones Y Homologaciones Ministry of Education and Culture	Veterinarska zbornica
İspanya	Swedish Board of Agriculture	Consejo General de Colegios Veterinarios de España.
Sweden		Swedish Board of Agriculture
İsviçre		26 kanton
İngiltere	Royal College of Veterinary Surgeons (RCVS)	Royal College of Veterinary Surgeons (RCVS)

Avrupa ülkelerinde tablonun incelenmesinden de anlaşılacağı gibi ülkelere göre serbest veteriner hekimlerin çalışma ruhsatlarının verilmesinde yetkili kuruluşlar arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu kurumlar bazı ülkelerde Bakanlık olurken bazı ülkelerde bağımsız resmi kurumlar örneğin İrlandada Veteriner Konseyi, İngiltere'de Kraliyet Koleji veteriner hekimlerin meslek icrasında lisans veren kurumlar olarak karşımıza çıkıyor ki bu kuruluşlar bu ülkelerde bulunan Veteriner Hekim Oda veya Birliklerinin dışında kurumlardır. Bazı ülkelerde ise meslek örgütleri doğrudan yetkili konumdadırlar.

Bu yapısal farklılıkların giderilmesi ve veteriner hekimlerin serbest dolaşımında mesleki denetim ve ruhsatlandırmayı yapacak yapısal kurumların benzer yapıda oluşturulması (Statutory bodies) için FVE tarafından çalışma yürütülmektedir.

Veterinary Schools in the EU

Avrupa ülkelerinde veteriner hekimliği eğitimi veren kuruluşların da yapı, kapasite ve eğitimleri de farklılık göstermektedirler. Bu farklılığın giderilmesi için eğitim kurumlarında akreditasyon çalışmaları birçok ülkede sürdürülmektedir. Veteriner hekimlerin serbest dolaşımında eğitim kurumlarının akreditasyonu gelecek dönemlerde çok daha önem kazanacaktır.

Avrupa Ülkelerindeki veteriner eğitim kurumları ve bu kurumlara ait bazı bilgiler tabloda verilmiştir.

Tablo 2.-Avrupa Veteriner Hekimliği Eğitim Kurumları

Ülke	Fakülte	Öğrenci Sayısı	Eğitim Süresi	Visit Evaluation	Fakülte	Öğrenci Sayısı	Eğitim Süresi	Visit Evaluation		Öğrenci Sayısı	Eğitim Süresi	Visit Evaluation
Avusturya	Vienna	2500	5	1997								
Belçika	Gent	1200	6	1992	Liège	130(S)	6	1986				
Hırvatistan	Zagreb	750	5									
Çek Cum.	Brno	500	6	1995								
Danimarka	Copenhagen	735	5,5	2001								
Estonya	Tartu	273	5									
Finlandiya	Helsinki	390	6	1999								
Fransa	Alfort	498	6	1988	Lyon	543	6	1994	Nantes	493	6	1993
	Toulouse	527	6	1997								
Makedonya	Skopje	235	5,5									
Almanya	Hannover	1771	5,5	1987	Leipzig	735	5,5	1998	Munich	1400	5	
	Berlin,				Giessen							
Yunanistan	Karditsa	150	5		Selanik	513	5	1989				
Macaristan	Budapest	728	5	1995								
İrlanda	Dublin	375	5	1988								
İtalya	Barı	141(1)	5	1999	Bologna	157(1)	5	1996	Camerino	60	5	1999
	Messina	383	5	2001	Milano	203(1)	5	1988	Naples	893	5	2001
	Padua	446	5	1999	Parma	600	5	1999	Perugia	716	5	1998
	Pisa	571	5	1998	Sassari	569	5	1998	Teramo	549	5	2003
	Turin	869	5	1999								
Latviya	Jelgava	227	5									
Litvanya	Kaunas	337	5									
Hollanda	Utrecht	1050	6	1992								
Norveç	Oslo	351	5,5	1995								
Polonya	Lublin	801	5,5	1999	Olstyn	737	5,5	1999	Warsaw	950	5,5	1999
	Wroclaw	950	5,5	1998								
Portekiz	Evora	100	5		Lisbon	680	5,5	1989	Porto	199	5	
	Vila Real	775	5,5	1998								
Romanya	Bucarest	720	6	1995	Cluj Napoca	613	6	1998	Iasi	512	6	
	Timisoara	310	6	1998								
Slovakya	Kosice	732	6	1996								
Slovenya	Ljubljana	301	5	1998								
İspanya	Barcelona	1227	5	1992	Caceres	886	5	1995	Cordoba	1989	5	1999
	Las Palmas	542	5	2000	Leon	1065	5	1989	Lugo	1338	5	1998
	Madrid	1933	5	1993	Madrid				Murcia	851	5	1991
	Valencia	280	5		Zaragoza	1398	5	1994				
İsveç	Uppsala	391	5,5	1998								
İsviçre	Bern	370	5	1996	Zurich	300	5					
İngiltere	Bristol	391	5	1999	Cambridge	381	6	1986	Edinburgh	461	5	1997
	Glasgow	455	5	1994	Liverpool	466	5	1995	London	600	5	1997

*1999/2000 Öğretim yılı; (1)Birinci sınıfa kayıt olan, (s) Son Sınıf öğrenci sayılandır.

Avrupa ülkelerindeki veteriner hekimlerin çalışma durumları ve sayıları ile bu ülkelerin nüfus bilgileri tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.-Avrupa Ülkeleri Veteriner Hekim Sayıları ve Çalışma Alanları

	Nüfus (Milyon)	Nüfusa oranı (On binde)	Toplam Veteriner Hekim	Serbest	Endüstri ve Özel Araştırma	Kamu Sektörü	Kamu Veteriner Servisi	Eğitim ve Kamu Araştırma	Diğer	Çalışmayan
Avusturya	8,19	3,8	3103	1666	46	274	105	229		1117
Belçika	10,36	4,8	5000	3500	300	450	300	300	50	750
Hırvatistan	4,50	6,6	2957	1155	480	781	552			541
Çek Cum.	10,24	3,7	3800	2000	150	1050	700	100		600
Danimarka	5,43	5,4	2946	1249	210	835			60	652
Estonya	1,33	9,7	1291	565	24	303	203		286	399
Finlandiya	5,22	2,6	1355	267	36	615	82	36		385
Fransa	60,66	3,0	18383	10229	1251	1794		1688	2952	1117
Makedonya	2,05	1,3	260	7	15	191	155	250	50	47
Almanya	82,43	3,5	29059	13221	1103	4778	3019	126		7076
Yunanistan	10,67	2,2	2300	1350		950	650	11	8	
Macaristan	10,01	4,4	4417	2380	300	1737	1611		180	
İzlanda	0,30	3,2	96	27		50	39			11
İrlanda	4,02	5,4	2176	1102	54	460				380
İtalya	58,10	3,1	18000	11000	1200	5800				
Latviya	2,29	8,7	2002	1222	60	720	680			
Litvanya	3,60	6,9	2500	1000	120	1380	1240	40		
Lüksemburg	0,47	2,3	107	75		13	11	140		19
Hollanda	16,15	2,9	4606	2427	275	522		2	405	977
Norveç	4,59	4,0	1857	815	88	758	561	191	6	196
Polonya	38,64	2,6	10086	6503	64	2745	2305	382	201	774
Portekiz	10,56	2,2	2300	900		1600				300
Romanya	22,23	4,1	9166	1548		5982	5282	700	1076	560
Slovakya	5,43	5,7	3114	960	120	1014	844	140	30	1020
Slovenya	2,01	6,2	1239	1666	80	459	359	100		222
İspanya	40,34	5,7	23000	10500	2000	7000				3500
İsveç	9,00	2,2	1980	630	350	700		200		300
İsviçre	7,49	3,4	2541	1550	150	318		276		523
İngiltere	60,44	3,0	18308	9717	314	1569	637	900	4585	2145
Yugoslavya	10,83	2,0	2179	267		1269	1015	254	641	1117

Tablolar incelendiğinde Avrupa ülkeleri ile ülkemizdeki durumu karşılaştırdığımızda öne çıkan konuların başında veteriner fakültelerinin akreditasyonu ve eğitim kalitesinin en önemli öncelik olduğu dikkati çekmektedir. Meslek örgütünün yasal konumu itibarıyla çoğu AB ülkesinden daha etkin ve güçlü bir yasal yapıya sahip olunmasına karşılık uygulama ve mantalitenin bu duruma tezat gösterdiği bilinmektedir.

En yaygın şekilde konuşulan ve eleştirilen konu olan veteriner hekim sayısı itibarıyla değerlendirdiğimizde ise ülke nüfusu dikkate alındığında çoğu Avrupa ülkesinin gerisinde olduğumuz anlaşılmaktadır. Durum bilhassa kamuda çalışanlar, daha da önemlisi kamu veteriner servisinde çalışan sayısı açısından değerlendirildiğinde ise çok daha geri planda olduğumuz ortaya çıkmaktadır.

Netice olarak, Türkiye'de veteriner hekimliğin en önemli probleminin başta eğitim olmak üzere kalite olduğu, bunun yanında istihdam politikası ile uluslararası uygulamalar ve yasal gerekliliklere uyulmamasının önem taşıdığı ifade edilebilir. 2006. (*Türk Veteriner Hekimleri Birliği Dergisi*, 2006;1-2 'de, http://mustafa_altuntas.herkez.com/15513.htm yayımlanmıştır)